

ПРЕГЛЕД НА ДЪРВОДОБИВНАТА ПРОМИШЛЕНОСТ НА РУСИЯ 2020 г.

Русия е най-голямата страна в света по запаси на дървесина, и във връзка с това се обръща специално внимание на развитието на дърводобивната промишленост. На 29 януари 2021 г. правителството на Руската федерация одобри актуализираната Стратегия за развитие на горския комплекс на страната до 2030 г. (наричана по-долу Стратегия).

Стратегията е насочена към ефективно използване, опазване, защита и възпроизводство на горите и включва преход към интензивен модел на горското стопанство, въвеждане на цифрови технологии, както и подобряване на горския надзор. Новият документ има за цел да подобри както промишлените и икономическите, така и екологичните аспекти на дърводобивната промишленост. По-специално, въвеждането на забрана за износ на необработена иглолистна и ценна широколистна дървесина и специални норми за използването на дървени конструкции в строителството по държавна поръчка, ще стимулира развитието на преработвателните мощности в страната. Според разработената Стратегия, след 10 години, дължината на ежегодно въвежданите в Русия горски пътища, ще бъде най-малко 2 хиляди км, което е четири пъти повече от настоящите показатели.

През 2018 г. износът от Русия на продукти от дърводобивната промишленост достигна своя максимум и възлезе на 13,4 млрд. долара. Според резултатите от 2019 г. обаче общият обем на износа намалява с 8,6% до 12,3 млрд. долара. Тази динамика се дължи преди всичко на спада на световните цени на повечето видове продукти от целулозно-хартиената промишленост, както и от влиянието на мерките на руското правителство, насочени към намаляване на износа на необработен дървен материал.

Значими събития от 2020 г. - увеличаване на износните мита върху необработен дървен материал до 60%, по-строги изисквания за фитосанитарен контрол на внос на обла дървесина в Китай и последиците от въздействието на COVID-19 върху икономиката като цяло. Тези процеси имат безусловно въздействие за резултатите на дърводобивната промишленост за 2020 г., както и за прогнозата за развитие на отрасъла в бъдеще.

Наред с постиженията в бранша има значителен нереализиран потенциал по отношение на развитието на ресурсното осигуряване и увеличаването на дълбочината на дървообработването. Въпреки значителната подкрепа от страна на държавата, инвестициите в руската дърводобивна промишленост са предимно частни и за напредналото развитие на индустрията е необходимо да се повиши нейната инвестиционна привлекателност.

Като част от това проучване, ЕУ и Асоциацията на професионалистите в хартиената индустрия (АСБО) ежегодно провеждат проучване сред представители на сектора. Резултатите от проучването позволяват да се определи динамиката на отрасъла и сегментите в руския горски комплекс, които имат най-голям потенциал за развитие.

Основни двигатели на развитието на дърводобивния комплекс в Русия и в света.

1. Световна икономика и население на планетата.

Наблюдаваният ръст на доходите и като следствие на покупателната способност на населението ще подпомогне нарастването на търсенето на стоки и услуги.

Таблица 1. Темпове на ръст на икономиката и населението в Русия и света

ПОКАЗАТЕЛ		2009–2019	2020–2029
Темпове на ръст на БВП на глава от населението*	В света	2,0%	2,2%
	В Русия	1,7%	1,9%
Темпове на ръст на населението	В света	1,2%	0,9%
	В Русия	0,2%	(0,2%)

* Темповете на ръст са изчислени на базата на стойности, номинирани в щатски долари в реално изражение.

Източник: Oxford Economics

Дата на актуализиране: 20 ноември 2020 г

2. Динамика на международната търговия.

Стабилният ръст на международната търговия до голяма степен определя динамиката на развитието на производството.

Таблица 2. Темпове на ръст на световната търговия

ПОКАЗАТЕЛ		2009–2019	2020–2029
Темпове на ръст на износа	В света (1)	4,5%	3,4%
	В Русия (2)	3,3%	2,7%
Темпове на ръст на износа на продукцията от дървообработващата промишленост**	В света (3)	2,7%	7,7%
	В Русия (4)	4,8%	7,3%

* Темповете на ръст, изчислени въз основа на показатели, изразено в щатски долари

** Дърво, корк и продукти на тяхната основа, целулоза и отпадъчна хартия, хартия и картон

Източник: Oxford Economics

Дата на актуализиране: [1], [2] - 20 ноември 2020 г.; [3], [4] - 26 ноември 2020 г

3. Конструиране и производство на мебели

Таблица 3. Темпове на ръст на сградното строителство и производството на мебели

ПОКАЗАТЕЛ		2009–2019	2020–2029
Темпове на ръст на износа	В света	3,1%	3,5%
	В Русия	0,8%	1,7%
Темпове на ръст на износа на продукцията от дървообработващата промишленост**	В света	3,5%	4,1%
	В Русия	2,0%	1,4%

* Темповете на ръст, изчислени въз основа на производствените данни, номинирани в щатски долари (добавена стойност), в реално изражение

Източник: Oxford Economics

Дата на актуализиране: 22 септември 2020 г

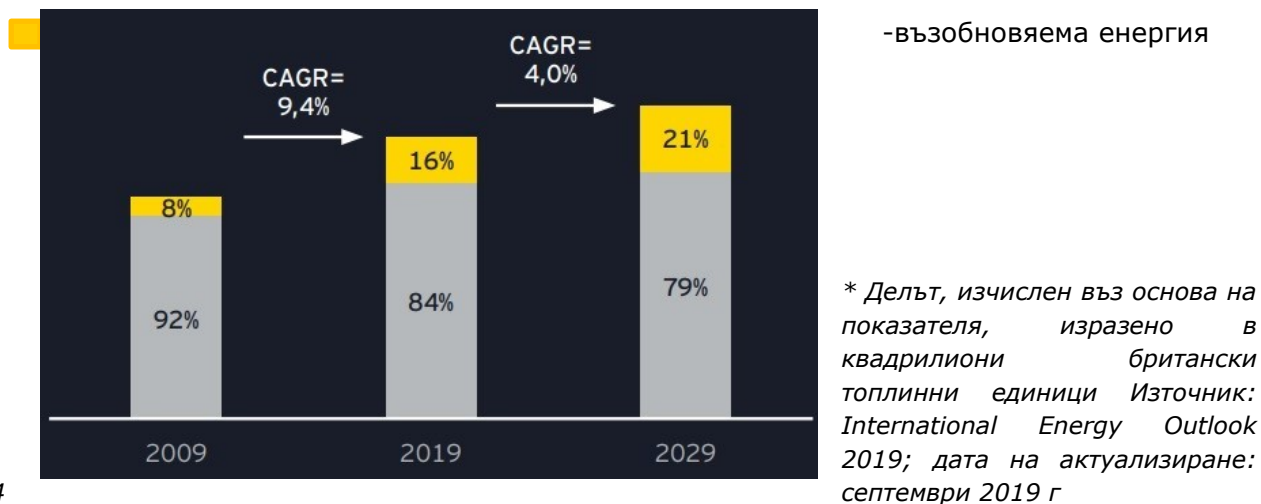
Едно от най-популярните направления е дървеното жилищно строителство. В Русия това все още са предимно нискоетажни сгради, докато в други страни редица многоетажни проекти вече са завършени. За да се стимулира търсенето в Русия, стартира програма за изгодни заеми за закупуване на дървени къщи.

4. Възобновяеми енергийни източници

Получаването на енергия от възобновяеми източници е перспективно направление в развитието на световната енергетика. Един от видовете възобновяема енергия е

биоенергията, която се получава от органични продукти. Според Международната агенция по енергетика (IEA), през 2019 г. 8,5% възобновяема енергия е генерирана от биогорива.

Графика 1. Дял на възобновяемата енергия в общото потребление на енергия *

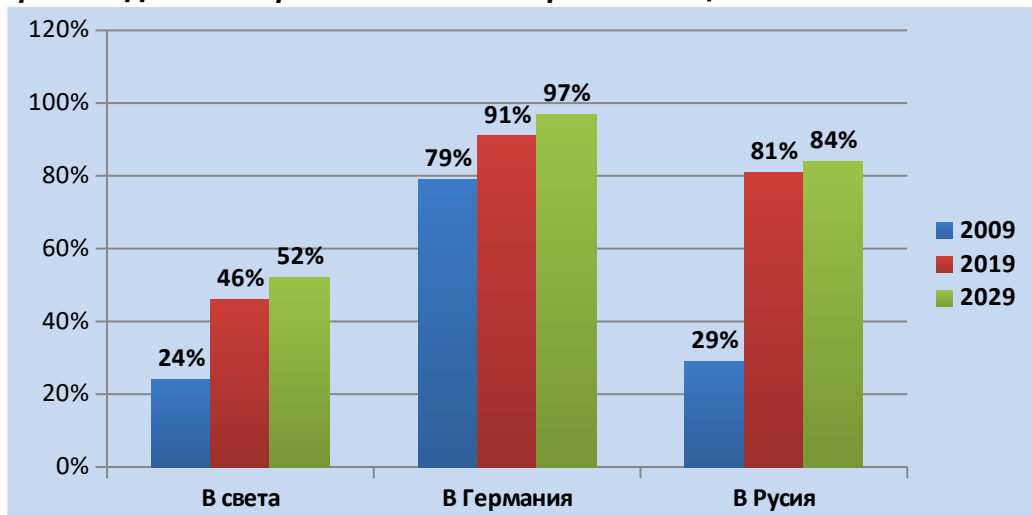
24

5. Развитие на интернет технологиите.

Развитието на Интернетта до голяма степен промени структурата на потреблението на стоки и услуги и в резултат на това повлия на икономиката като цяло. Широкото използване на съвременни технологии засегна и горското стопанство.

Например в света има значителен спад на печатната продукция поради преминаването на потребителите към електронни (цифрови) аналози.

Графика 2. Дял на потребителите на интернет от общото количество население

Източник: Oxford Economics

Свят: изчислено въз основа на данни за интернет потребителите и населението по държави; дата на актуализиране: август-октомври 2020 г

Германия, Русия: актуализирана дата - 28 август 2020 г

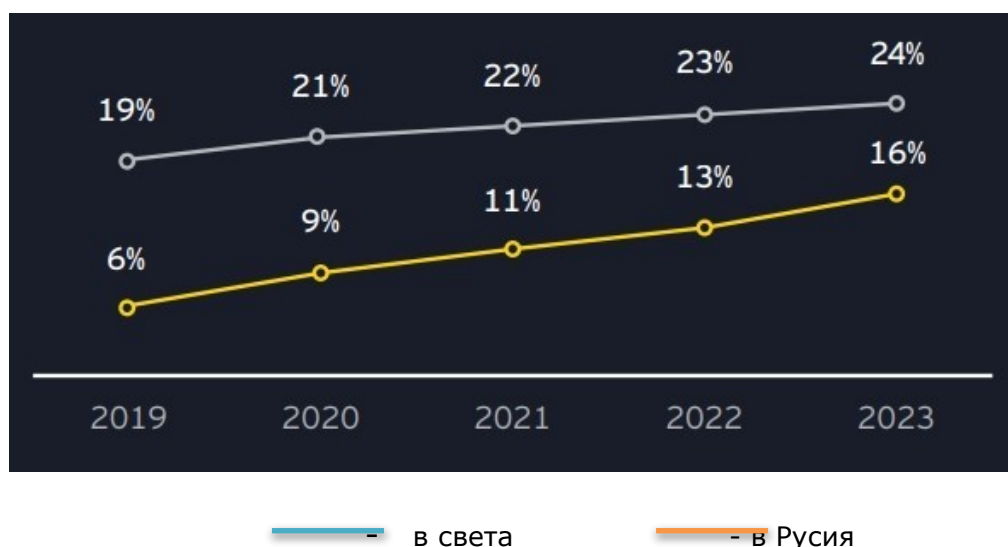
6. Развитие на електронната търговия.

Активното навлизане на Интернетта значително повлия на развитието на пазара на електронна търговия. През 2019 г. обемът на пазара на електронна търговия нарасна с 28% (данни за Русия) спрямо 2018 г.

Според прогнозите на изследователската агенция Data Insight средният годишен темп на ръст на интернет продажбите за 2020-2023 г. ще бъде 32%, от които поне 6% от

допълнителния ръст се дължи на въздействието на пандемията от COVID-19. Въвеждането на карантина, ограниченото посещение на магазините, преминаването към отдалечена работа допринесоха за притока на нови клиенти, увеличаване на честотата на онлайн покупките, както и разширяването на зоните на присъствие на най-големите играчи на пазара за електронна търговия. В прогнозата за електронната търговия на Русия е отчетен фактора за намалената покупателна способност на населението.

Графика 3. Дял на пазара на електронна търговия в общия обем на търговията на дребно*

* Данните за Русия са базирани на покупки на материални стоки от руски купувачи в руски онлайн магазини. Покупката на услуги, лотарии и потребителски генерирано съдържание, както и покупките в чуждестранни онлайн магазини и продажбата на руски стоки на чуждестранни граждани не са включени в окончателната извадка

[1] Източник: Изследвания и пазари, Grand view and research; дата на актуализиране: май 2020 г

[2] Източник: Data Insight; дата на актуализиране: юли 2020 г

7. Динамика на производството на платове и облекла в света.

Производството на памук и лен силно зависи от природните фактори (атмосферни условия, достъпна обработваема площ и др.). С ръста на потреблението на дрехи и обувки се очаква и ръст на търсенето на изкуствени материали (например вискоза, направена от разтваряща се целулоза), които ще помогнат за поддържане на баланса между цените, търсенето и предлагането на пазара.

Таблица 4. Темпове на ръст на производството на тъкани

ПОКАЗАТЕЛ		2009–2019	2020–2029
Темпове на ръст на производството на тъкани и дрехи*	В света	3,9%	3,4%
ПОКАЗАТЕЛ		2009 - 2019	2020 - 2025
Темпове на ръст на производството на вискозни влакна**	В света	6,7%	7,1%

* Темпове на ръст, изчислени въз основа на производствените данни, номинирани в щатски долари (добавена стойност), в реално изражение

Източник: Oxford Economics; дата на актуализиране: 22 септември 2020 г

** Темпове на ръст на приходите от производството на вискозни влакна, номинирани в щатски долари

Източник: Mordor Intelligence; дата на актуализиране: 30 септември 2020 г

8. Екология и опазване на околната среда.

Поради голямото внимание на обществото към въпросите за опазване на околната среда, производството на стоки от биоразградими суровини се развива активно. С въвеждането на ограничения за използването на пластмаса, нараства производството на опаковки на базата на дървени продукти. И така, според базата данни FAOSTAT, през 2009 г. делът на производството на опаковъчни материали от хартия в общото производство на хартиени изделия е 24%, към 2019 г. той нараства до 31%.

Таблица 5. Темпове на ръст на производството на каучук и пластмаса

ПОКАЗАТЕЛ		2009 - 2019	2020 - 2029
Темпове на ръст на производството на каучук и пластмаса*	В света	4,0%	3,4%
	В Русия	6,9%	3,1%

* Темповете на ръст са изчислени въз основа на производствените данни, номинирани в щатски долари (добавена стойност), в реално изражение

Източник: Oxford Economics; дата на актуализиране: 22 септември 2020 г

Таблица 6. Темпове на ръст на производството на биоразградими хартиени опаковки

ПОКАЗАТЕЛ		2017 - 2019	2020 - 2025
Темпове на ръст на производството на биоразградими хартиени опаковки*	В света	5,2%	4,7%

* Приходите от производството на биоразградими хартиени опаковки, изразени в щатски долари

Източник: Mordor Intelligence; дата на актуализиране: 28 юли 2020 г

Като част от кампанията „Чисто море“ през 2019 г., 60 държави са се отказали от употребата на пластмаси за еднократна употреба, а 69 държави са ограничили използването на найлонови торбички, според годишния доклад на ООН за околната среда. 127 държави са приели законопроекти, които налагат ограничения върху производството и потреблението на пластмаса за еднократна употреба. От 2021 г. пластмасовите продукти за еднократна употреба (прибори за хранене, съдове и др.) са забранени в Европейския съюз.

Руският износ на продукти от дърводобивната промишленост през 2020 г

Руският износ на продукти от дърводобивната промишленост през 2020 г., възлиза на 11,9 милиарда долара. Това е третият резултат в историята. Рекордна е била 2018 г., когато на световния пазар се наблюдават рекордно високи цени на целулозата и хартиени продукти, равняващи се на \$13,5 млрд. Стоковата структура на износа е както следва: дървесни суровини - 1,19 млрд. долара, дървесни горива - 0,33 млрд., дървесина - 4,45 млрд., дървени плоскости и шперплат - 1,95 млрд., дървени изделия - 0,38 млрд., целулоза и дървесна маса - 1,07 млрд., хартия и картон - 1,93 млрд., изделия от хартия и картон - 0,49 млрд., други продукти и рециклируеми материали - 0,11 млрд. долара.

Въпреки трудностите на пандемичната година, за много продукти от дървообработващата промишленост през 2020 г. бяха регистрирани нови рекорди за износ.

Износът на дървесни пелети и брикети през 2020 г. нараства с 14% до 2,51 млн. т. Това е още един исторически максимум. В стойностно изражение износът възлиза на 307 млн. долара (+ 5.1%). Русия твърдо е сред първите пет световни износители на дървесни пелети и брикети.

Износът на профилирана нарязана дървесина (багет, паркетна дъска и др.) през 2020 г. нараства с 25% до 235 хил. тона, което е повторение на историческия рекорд от 2018 г. В стойностно изражение износът възлиза на 130 милиона щатски долара (+ 20 %).

Износът на шперплат през 2020 г. се е увеличил с 3,6% до 2839 хил. куб.м. Това е поредният исторически максимум, ръст се регистрира за 12-та поредна година! В стойностно изражение износът възлиза на 1154 млн. щ. д. (+ 1,4%). По отношение на износа на шперплат Русия през последните години е на второ място в света (след Китай).

Износът на плочи от дървесни влакна през 2020 г. нараства с 1,2% до 160,5 млн. кв. м (931 хил. тона), надминавайки историческия максимум от 2018 г. В стойностно изражение износът възлиза на 319 милиона долара (-6,3%). В световен мащаб Русия през 2020 г. се нарежда на шесто място по износ на плочи от дървесни влакна.

Износът на дървени контейнери през 2020 г. нараства с 0,5% до 83 хил. тона, което е максимум от 1996 г. В стойностно изражение износът възлиза на 22,5 млн. долара (-1,4%).

Износът на дървени врати и прагове се е увеличил през 2020 г. с 23% до 91 хил. т. Това е най-добрият резултат, поне в най-новата история, а най-вероятно за всички времена (няма данни за съветския период). В стойностно изражение износът възлиза на 106 милиона долара (+ 12%).

Износът на химическа целулоза през 2020 г. нараства с 13% до 2,32 милиона тона, което се превърна в нов рекорд за всички времена (предишният пик е бил 2,14 милиона тона през 2016 г.). Основният износ е на избелена иглолистна целулоза (1517 хил. тона), неизбелена иглолистна (426 хил. тона) и избелена широколистна дървесина (373 хил. тона). В стойностно изражение износът нараства с 37% и възлиза на 1007 млн. долара (-0.5%). В света Русия е деветият по големина износител на целулоза.

Износът на талово масло през 2020 г. нараства с 27% до 45,4 хил. т. Това е най-добрият резултат от средата на 90-те години на миналия век, а вероятно и за по-дълъг период. В стойностно изражение износът възлиза на 20,6 милиона долара (+ 33%). През последните 4 години Русия е третият по големина износител на талово масло в света.

Износът на хартия и картон през 2020 г. се е увеличил с 15% до 3,71 милиона тона, като за седма поредна година подновява своя исторически максимум. Абсолютното увеличение на износа - 480 хил. тона стана рекордно за последните 25 години. В стойностно изражение износът възлиза на \$1,929 млн. (-5,6%). Най-голям абсолютен ръст показват различните видове опаковъчна хартия и картон, предимно крафтлайнер (+272 хил. тона) и гофрирана хартия (+237 хил. тона). Основните експортни стоки през 2020 г. са вестникарска хартия (1 062 хил. тона), крафтлайнер (612 хил. тона), гофрирана хартия (334 хил. тона), хартия за чували (325 хил. тона) и офис хартия (238 хил. тона). В света по общ износ на хартия и картон Русия през 2020 г. се покачи на 10-то място, а по отношение на крафтлайнерите - на трето, запазвайки второто си място по вестникарска хартия (след Канада) и заемайки трето място по хартия за чували.

За седма поредна година износът на различни продукти от хартия и картон нараства значително. Общо през 2020 г. той възлиза на 303 хиляди тона (+ 9,1%) за 492 милиона долара (+ 7,9%) - и двата показателя станаха рекордни. По-специално, износът на кутии и опаковки нараства за осма поредна година, достигайки рекорд поне от 1994 г., а най-вероятно за цялото време, показател от 140 хиляди тона (+ 1,9%) със 191 милиона долара (+ 7,3%). Износът на хигиенни и домакински продукти (с изключение на памперси и дамски превръзки) значително нараства за трета поредна година - до 79 хиляди тона (+ 25%), което се превърна в друг исторически максимум, с 95,7 милиона

долара (+ 19%) . Износът на тапети нараства за шеста поредна година - до 28,6 хиляди тона (+ 9,7%), което се превърна в друг исторически максимум, със 108 милиона долара (+ 4,9%); в света за износ на тапети Русия е сред първите пет страни.

Изготвен въз основа на анализ на данни от Федералната митническа служба на Русия, Росстат, Trade Map и националната външнотърговска статистика.

Митнически аспекти в дърводобивната промишленост на Русия.

Руското митническо законодателство върви към затягане на правилата за износ на стоки от група 44 ТН ВЭД ЕАЭС (дървесина и изделия от нея, дървени въглища).

На 21 май 2020 г. правителството на Руската федерация издаде Указ № 771, с който се затяга контрола върху износа на дървесина и дървен материал в чужбина. С това решение беше установено, че процедурата за временно периодично митническо деклариране на стоки чрез подаване на временна декларация за стоки, няма да се прилага за стоки от групата 44 ТН ВЭД ЕАЭС.

На практика това означава, че ако по-рано, при разкриване на несъответствия между действителната информация за стоките и декларираната такава, износителите на дървен материал биха могли, използвайки такава процедура, да коригират обемите на изнесената дървесина и по този начин да избегнат отговорност в случай на несъответствия, разкрити по време на контрол, сега тази процедура е невъзможна. Сега при износ на такива стоки ще е необходимо да се декларира точната информация за тяхното количество, цената и други характеристики.

Правителството на Руската федерация допълни списъка на дървен материал, включен в списъка на стратегически важни стоки и ресурси (Постановление на правителството на Руската федерация от 08.10.2020 г. № 1629). Наред с артикули 4401, 4403, 4404, 4407 и 4408 стратегически важни стоки ще бъдат и дървените траверси за железопътни и търговски пътища (позиция 4406).

01 януари 2021 г – повишени са експортните митнически ставки на редица позиции от горскостопанския комплекс, които сега представляват 80%.

01 юли 2021 г - ипотечните програми се разпространяват и за индивидуалните дървени къщи.

01 септември 2021 г. - създаване от Рослесхоз, Росреестр и Роскосмос обществена карта на горите на Русия. Това е единен публичен електронен ресурс с информация за горите на Русия (граница и категории гори, видове разрешена употреба, площи за дърводобив, санитарна сеч, термични точки, горски пожари и др.).

01 януари 2022 г. - в Русия влиза в сила забрана за износ на грубо обработено и необработено дърво.

Дърводобивната промишленост на Русия. Планове.

1,14 трилиона рубли - увеличаване на добавената стойност, създадена от предприятията от дърводобивната промишленост, до 2030 г.

1,5% - увеличаване на приноса на горския комплекс в БВП на страната, до 2030 г.

286,1 милиона м³ на година - обем на дърводобив до 2030 г.

70 милиона м³ - производство на дървен материал до 2030 г

16,6 млн. тона на година - целулозно-хартиена продукция до 2030 г

2,8 млн. тона - производство на биогориво до 2030 г.

820 хиляди човека - наети работници в горския отрасъл до 2030 г.

До 70% - планиран дял на руски продукти на вътрешния пазар на мебели до 2024 г.

2023 г. – пълноценно функциониране на Федералната държавна информационна система на горския комплекс (ФГИС ЛК).

<https://proderevo.net/> ; <https://e-cis.info/>